

ANSLAG

Inledningen i filmer kallas anslag, och det är här en ska gripa tag om tittarna. Skulle du, efter att ha sett de fem första minuterna, se vidare på en film om den inte intresserar dig det minsta? Troligtvis inte (om du inte ser den på bio och betalt en dyr biljett förstås).

TV-filmer har oftast ett mer dramatiskt anslag än de filmer på bio. Det gäller ju att få tittaren att inte zappa över till någon annan kanal. Det finns alltså många sätt att påbörja sin berättelse, men det är viktigt att anslaget inte blir för dramatiskt. Publiken måste nämligen känna att konfliktupplösningen är det avgörande för historien. Ligger anslaget "högre" än resten av filmen kan det kännas som en utförsbacke för publiken.

Det första man gör i anslaget är att tala om för publiken vilken genre filmen hör hemma i. En skräckfilm börjar oftast med något riktigt kusligt - dels för att man som tittare ska stanna kvar, dels för att säga "det här är en skräckfilm" och dels för att presentera vad huvudkonflikten är och vad filmen ska handla om.

Anslaget fungerar också som filmens "spelregler". Om man i anslaget visar någon som kan flytta saker med ren viljekraft har man gjort en överenskommelse med publiken att detta är möjligt. Då slipper man också hålla på att presentera nya karaktärer ju längre in i berättelsen man kommer. Om man istället i slutet av filmen skulle presentera en karaktär med övernaturliga förmågor skulle publiken förmodligen skratta och känna sig lurade. Man kan säga att det finns fyra typer av anslag: det dramatiska anslaget, det etablerande, det gåtfulla och slutligen TV-anslaget.

Det dramatiska anslaget är som namnet säger något dramatiskt som får publiken att vakna till och sitta käpprakt i biosalongen. Det etablerande anslaget tar istället mer tid på sig att fördjupa sig i karaktärer och miljön berättelsen utspelar sig. Visst kan det också vara dramatiskt samtidigt som det är etablerande och vice versa, men inte i samma grad som det dramatiska (eller etablerande) anslaget. Det gåtfulla anslaget är däremot lite klurigare. Här presenterar man oftast inte konflikten utan man bara anar den, genom mystiska bilder. Vad som helst kan i stort sett hända, vilket gör publiken aktiv och undrar vad det är som händer. Ofta brukar det gåtfulla anslaget få en förklaring i slutet av filmen, då publiken reagerar med "Aha, det var därför det hände i början".

DEN KLASSISKA DRAMATURGISKA MODELLEN

En absolut majoritet av all västerländsk teater och film följer mer eller mindre medvetet denna modell.

- ★ Anslag = Förväntningar väcks, huvudkonflikt anas, framåtrörelsen inleds.
- ★ Presentation = Fakta kring huvudkonflikten, sammanhangen kring huvudpersoner.
- ★ Fördjupning = Huvudpersoner och ev. skurkar presenteras mer ingående (drivkrafter, svaga/starka sidor) konfliktens bakgrund utvecklas, sympati/avsky väcks.
- ★ Upptrappning = Tempot ökar, konflikter trappas upp.
- ★ Klimax = Konflikten/konflikterna avgörs, det utlovade anslaget infrias, presentationen och fördjupningen bekräftas, upptrappningen når sin kulmen.
- ★ Avrundning = Lugnet efter stormen, publiken får ta del av huvudpersonernas känslor - sorg eller triumf, ev. sidokonflikter reds ut, personliga relationer reds ut eller bryts.
- ★ Berättelsens premiss = Historiens utgångspunkt, berättelsens budskap, till exempel "Brott lönar sig aldrig".
- ★ Överraskningar* = Saknas någon del i den dramaturgiska modellen? Är premissen oväntad eller tvetydig? Har författaren behandlat någon del i modellen på ett nytt sätt?

***Exempel:**

Hjältinnan dör, skurken gifter sig med hjälten, berättelsens förmodade klimax följs av dess egentliga klimax, avrundningen uteblir, klimax uteblir, någonting som har utlovats i modellens tidigare delar stämmer inte.

FILMSKAPANDE

Filmgestaltning - Vad engagerar dig?

En tanke, en känsla, en händelse :

- Vad vill du berätta eller förmedla?

Hur vill du gestalta det?

- Kortfilm, dokumentär, reportage, musikvideo, konstfilm, filmkollage, spelfilm/fiktiv film?

- Var ska inspelning ske?

- Vilka ska medverka?

- Behövs rekvisita? saker som är med i en spelfilm, t ex möbler, fordon med mera?

- Kostym och smink; Vilka kläder ska de medverkande i filmen ha, hur ska de vara sminkade?

Lägg gärna till egna förslag.